

Environmentální výchova v naší mateřské škole.

Člověk je ve srovnání s přírodou nedokonalý a každý vnímá přírodu jinak. Důležité je, abychom se my, dospělí zastavili, uvědomili si krásu a bohatství přírody a velmi citlivě a vhodně předávali naše poznatky a pocity dětem.

V MŠ se především zaměřujeme na prožitkové, situační a kooperační učení založené na smyslovém vnímání, vnímání druhých lidí, okolního světa, živé i neživé přírody, odlišností, atd. Budeme se snažit maximálně využívat všeho, co nám nabízí specifické prostředí, ve kterém je umístěna naše mateřská škola.

Naše MŠ je zařazena v síti **MRKVIČKA** (informační bulletin sítě MŠ se zájmem o ekologickou výchovu). Pedagogům je doporučeno pročítat časopis a informovat se o změnách EVVO, popřípadě použít některý z námětů uvedených v tomto časopise a podělit se o zkušenosti s ostatními kolegyněmi.

Prvotní informace děti dostávají od rodičů, další pak v MŠ, a proto je důležitá vzájemná spolupráce. Rodiče se ochotně zapojovali do akcí pořádaných MŠ a podporovali naši činnost.

Podpora **obecního úřadu** je maximální. V plnění ekologických aktivit a činností k ochraně přírody jsou nám nápomocní a v podstatě navázali na naše myšlenky. Organizují hromadný svoz velkoobjemového odpadu, nebezpečného odpadu, v obci jsou umístěny kontejnery na plasty, sklo a papír. Pečují o čistotu v obcích, zajišťují sekání školní zahrady, drobné i větší opravy a rekonstrukce. Pro ekologickou výchovu dětí budeme celoročně využívat i naši školní zahradu, která bude dokončena na podzim 2014 a bude sloužit k tomu, aby se děti měli možnost v přirozených situacích, ale i zprostředkovaně seznamovat s okolím mateřské školy, sledovat rozmanitost přírody, prostřednictvím různých činností poznávat a pojmenovávat svět kolem nás.

Cíle naší školy:

- vytvářet zdravé a harmonické prostředí v naší školičce
- snažit se být zdravou školkou s ekologickým myšlením,
- podporovat se v tvořivé a klidné atmosféře a formovat si kladné lidské vlastnosti jako je zodpovědnost za sebe i druhé, skromnost, sebeúctu, sebedůvěru, lásku k druhému.

Témata jako například Každý jsme originál, Kamarádi z přírody, Pavouci, Jak se dělá jídlo, Co dělá tělo, když se hýbu, Pohádka o moudrých dubech a nafoukaném větru, Indiáni, Rytířské hrátky, Bylinky pro zdraví, Voda a další se zabývají různými otázkami i v oblasti ekologie a my se snažíme na ně dávat odpovědi, aby děti správně pochopili jejich význam.

Prakticky naplňujeme cíle environmentální výchovy takto:

- studujeme literaturu s ekologickou tematikou, plánujeme s dětmi nejrůznější výlety do přírody jako jsou výlet za zvířátky do lesa, do ZOO,
- maximálně se snažíme využívat odpadový materiál pro pracovní i výtvarnou výchovu,
- dbáme na zdravou výživu dětí, zpěstřujeme jídelníček o celozrnné pečivo, velké množství ovoce a zeleniny, dostatek tekutin po celý den,
- pozorujeme přírodu, učíme se jí rozumět, povídáme si o tématech, provádíme pokusy a jejich závěry hodnotíme, studujeme encyklopedie,
- děti vedeme k šetření s energiemi, vodou, materiálem,

- pomáháme zvířátkům v zimě, v zahradě máme ptačí krmítka, kam sypeme pravidelně krmení buď koupené nebo vyrobené (lojové koule), nosíme do krmelců kaštany a žaludy,
- pořádáme Školu v přírodě
- vedeme děti k toleranci a chápání daných norem a pravidel,
- snažíme se vštěpovat morální pravidla a jejich dodržování,

Aktivity naší MŠ

- prožívání všemi smysly – prožitkové učení
- využití nahodile vzniklých situací k činnostem a učení – situační učení
- úprava interiéru MŠ – úklid, výzdoba – především dětskými pracemi, výstavy, květiny, atd.
- různé pokusy, hry a činnosti, používání lupy, vycházky, výlety
- zařazení výukových ekoprojektů
- sušení pečiva pro zvěř v zimním období
- šetření vodou, zodpovědnost za sebe i ostatní
- použití vody – neplýtváme
- šetření elektrickou energií – nesvítime zbytečně
- šetření tepelné energie – využívání termoregulátorů u topných těles, pravidelné větrání
- chápání souvislosti a vzájemné propojenosti – člověk, zvířata, rostliny
- rozvíjení pocitu sounáležitosti s přírodou a lidmi
- chápání skutečnosti, že i jedinec může přírodě pomoci
- snaha o pochopení pojmu životního prostředí vzhledem k věku dětí, vytváření kladného vztahu k přírodě vůbec
- využívání knih, časopisů, encyklopedií, obrazového materiálu, DVD, internetu, atd.
- podpora zdravého stravování, seznamování se zvyky našich prababiček – např. sušení křížal, čajové dýchánky – vaření čaje z bylinek, ovoce, koření a jablečných slupek,
- zajištění pitného režimu
- pozorování odlišností darů přírody – např. výstavy, využití přírodních materiálů při výtvarných a pracovních činnostech
- les a ekosystém
- ekologické aktivity vycházející z cílů a obsahu výchovného programu
- intenzivní spolupráce s rodiči dětí – plnění cílů ŠVP, společné „tvořivé dílny“ v MŠ
- intenzivní spolupráce s obecním úřadem (třídění odpadu, úprava okolí MŠ, finanční podpora)
- přispívání do Zpravodaje obce – prezentace práce mateřské školy
- škola v přírodě
- zajišťujeme předplavecký výcvik a lyžařský kurz

V budoucnu se budeme snažit o navazování na činnosti a projekty, které provádíme již v současné době a více přiblížit dětem tradice, způsob života v našem okolí, např. na Valašsku. Nejdříve seznamováním pomocí center na naší zahradě a po té výjezdem do oblastí, kde si děti tyto zkušenosti mohou prožít v realitě.

Návštěva rožnovského skanzenu, záchranné stanice v Bartošovicích, Dinoparku, planetária, Letiště, ZOO. Také bychom si rádi zvali pravidelně do MŠ lektory z oblasti EVVO, kteří by nejen dětem předávali své zkušenosti, ornitology, sokolníky, zahradnice, včelaři, lékaře, záchranáře, apod.

Dále bychom chtěli děti seznámit se starými řemesly – ruční výroba papíru, filcování, práce

s včelím voskem. Pokud tato zaměstnání nacházíme mezi rodiči, tak již nyní s nimi spolupracujeme.

Školou procházejí celé budoucí generace a na nich záleží, kam se bude život na planetě Zemi ubírat. Tento předškolní věk je obdobím velmi důležitým pro všestranný rozvoj dětí a kontakt s přírodou má v tomto období nezastupitelnou a velmi přirozenou roli. Doba, kdy příroda byla všude kolem nás a děti mohly ke každodenní hře využívat louky, potoky, lesy, je dávno pryč. Pokud chceme, aby naše děti nebyly jen „interiérovými bytostmi“, musíme do jejich blízkosti přírodu vracet.

Abychom pochopili pravidla ekologického chování a dokázali se jimi řídit, potřebujeme vlastnosti a schopnosti jako jsou: láska k přírodě, omezování vlastních potřeb, šetrnost, schopnost rychle se přizpůsobit měnícím se podmínkám a schopnost vlastního úsudku a jednání. Základy je proto nutné položit již u malých dětí.

Seznámíme děti se základními podmínkami života. I malé dítě by mělo vědět, že každý živý organismus (rostlina, živočich) nemůže existovat bez **sluneční energie, vzduchu, půdy, vody**. Postupně děti provedeme čtyřmi královstvími (království slunce, vzduchu, vody, půdy).

Království slunce.

Tento tematický celek je zaměřen na problematiku sluneční energie jako jedné ze základních životních podmínek. V jeho průběhu se děti seznámí se Sluncem jako středem Sluneční soustavy, jeho významem pro život rostlin a živočichů i tím, jak může člověk využívat sluneční energii ke svým činnostem ve prospěch životního prostředí.

Království vzduchu.

Tento tematický celek je zaměřen na problematiku vzduchu jako jedné ze základních životních podmínek. V jeho průběhu se děti seznámí s tím, co vlastně vzduch je a jak si můžeme ověřit jeho existenci, jaký význam má pro život rostlin a živočichů a jak člověk působí na kvalitu vzduchu.

Království vody.

Tento tematický celek je zaměřen na problematiku vody jako jedné ze základních životních podmínek. V jeho průběhu se děti seznámí s různými vodními biotopy, skupenstvím vody, koloběhem vody v přírodě. Podrobně se budou věnovat prostředí rybníka včetně rostlin, živočichů a potravních vztahů. Nakonec se seznámí s cestou vody do našich domácností, její další využívání člověkem a možnostmi šetření vodou.

Království půdy

Tento tematický celek je zaměřen na problematiku vody jako jedné ze základních životních podmínek. V jeho průběhu se děti seznámí s tím, co vlastně půda je a jak vzniká. Pomocí her a pokusů si ověří vlastnosti některých jejích složek. Prostřednictvím dramatických a výzkumných aktivit se seznámí s půdními živočichy a uvědomí si jejich nezastupitelnou funkci při tvorbě živin. Při pěstitelské práci si vyzkouší základy péče o půdu a rostliny a uvědomí si, co může ohrožovat kvalitu půdy. Naučí se jeden ze způsobů, jak půdu chránit.

Tyto tematické celky budou realizovány ve čtyřech ročních obdobích.

Na jaře – půda, které se dotýkáme a poznáváme, že je skutečnou „matkou“.

V létě - voda, kdy se můžeme zabývat vlastnostmi vody a jejím významem pro živé organizmy, včetně nás.

Na podzim – vzduch v podobě větru, ale nemusíme zůstat jen u pouštění draků či stavbě větrníků. Vzduch nevidíme, ale cítíme, má různou teplotu a vůni.

Je znečišťován, a to má své následky.

V zimě – slunce, zdroj energie

V zimě je dobrá příležitost k rozdělení ohně, naši předkové by bez něj zimu nepřečkali.

Rozdělení do bloků

PODZIM (září, říjen, listopad)

Království vzduchu

- pozorování změn v přírodě (barvy stromů, rostlin, ...)
- sběr přírodních materiálů pro pracovní a výtvarnou činnost
- pojmenovávání, třídění, zkoumání, otiskování, malování, ochutnávání
- výlet do lesa s nasbíranými kaštany a žaludy
- pokusy s různými přírodními materiály
- ovoce a zelenina – třídění, ochutnávání, ...
- poznávání zvířátek lesních, polních, jejich příprava na zimu, bydlení, atd.
- zamykání lesa, uspávání broučků
- na vycházkách se naučit orientovat ve městě, bezpečnost na silnici
- Poklad: na zahradě zakopeme různé předměty v krabí (kaštan, žalud, plastovou láhev, skořápky od ořechů, bramborové slupky, mrkev, krabičku od léků, šišku, skleničku, rostlinu, víčko, ...) napíšeme seznam, v létě ho vykopeme a prozkoumáme obsah

ZIMA (prosinec, leden, únor)

Království slunce

- pozorování změn v přírodě (opadané listí, stále větší zima, ranní jinovatka, padání sněhu, zkracování dne, ...)
- pozorování vlastností sněhu, pokusy
- výroba vánočních ozdob a přání
- vánoční tradice a zvyky
- pečení vánočního cukroví a jeho zdobení
- pozorování chování větvičky v teple (vypučí, rozkvetne, ...)
- pozorování stop zvířátek na vycházkách
- sypání krmení ptáčkům do krmítek, výroba lojových koulí
- využití sněhu jako výrobního materiálu, malování do sněhu
- ozdobení stromů kořenovou zeleninou, pozorování, zda ji zvířátka jedí
- příprava na Vánoce a vánoční besídku (úklid, výzdoba, ...)
- výroba řetězů z odpadových materiálů
- jak se chovat při zimních sportech (ochrana zdraví, ...), jak pomoci zraněnému kamarádovi (první pomoc, ...)
- ovoce a zelenina, jaká je jejich důležitost v zimě, ochutnávání, výroba razítek a ozdob

JARO (březen, duben, květen)

Království půdy

- pozorování probouzející se přírody kolem nás (jak se objevují první květiny, listy, zvířátka vyvádějí mláďata,)
- vynášení Moreny
- poznávání práce některých bezpečnostních složek (hasiči, policie,..)
- Odpad'áček – výroba pouze z odpadového materiálu, buď ve školce nebo doma s rodiči (možnost soutěže a následné výstavy výtvorů)
- Velikonoční barvení – zjišťování vlastností skořápky vajíčka, pokusy
- sázení semínek a následná péče (řeřicha, pšenice,) klíčení fazolek Mungo
- sázení bylinek, zeleniny
- velikonoční zvyky (koledování, barvení vajíček,)
- využití odpadového materiálu (PET láhve)

LÉTO (červen, červenec, srpen)

Království vody

- jak žijí zvířátka u řek a rybníků, v zoo nebo na farmách (výlety k rybníku, řece, do zoo, na farmu, ...)
- oslava dětského dne na dané téma
- skládání, ...)- Oblázkové malování – sběr kamenů pro výtvarnou a pracovní činnost (malování, mozaikové
- Poklad – vykopání pokladu a prozkoumání jeho obsahu (co se stalo s věcmi ze seznamu, které jsou neporušené a naopak)
- výroba z odpadového materiálu
- jak se chovat při vodních hrátkách, na výletech, před některým hmyzem, ... (ochrana zdraví a přírody)
- pozorování hmyzu v trávě (co vše lze spatřit v trávě, když se dobře podíváme, jak se chová)
- seznamování s jinými národnostmi a kulturami
- zahradní slavnost, výzdoba zahrady, rozloučení se školním rokem
- výlety do přírody, za zvířátka

Ideální pro děti je přírodní, ekologická zahrada, která co nejdříve kopíruje přírodní podmínky, inspiruje děti k bádání, objevování a realizaci vlastních nápadů.

Jak bude vypadat naše ekologická zahrada, náš „Zelený ráj“?

Domorodá vesnice

Přírodní chýšky jsou pro děti velkým lákadlem a budou atraktivním místem pro povídání o přírodě. Skryše ve křoví zajišťují vytváření intimity pro děti.

V této části zahrady budou ptačí budky, krmítka pro ptáky, broukoviště, ježkovník.

Na louce luční si vysadíme různé květinčky, které budou lahodit našim očím.

Ekologie

V této části zahrady si děti budou aktivně upevňovat vědomosti o třídění odpadů, Představíme dětem hliníkožrouta, baterkožrouta a víčkožrouta.

Popelářské auto s čerpací stanicí jim umožní rozvíjet námětové hry.

U ohniště s posezením a totemem si můžeme povídat např. o životě Indiánů, jejichž život je úzce spjat s přírodou.

Horniny

Obec Řepiště leží nedaleko Ostravy, která byla proslulá těžbou uhlí a některé děti již navštívily hornické muzeum Landek. Štola s kolejemi a vozíkem dětem přiblíží toto téma. Život v dole, fárání do dolu, poznání dobývání uhlí v minulosti i v současnosti, seznámení se s razicí a dobývací technikou.

Krajina

Děti budou mít možnost zdolávat různé přírodní překážky, k tomu jim poslouží hradiště s věží, skluzavka, lezecké lano, lezecká síť, přírodní schodiště na pahorek, stezka na hradiště.

Les

V této části zahrady si budeme s dětmi povídat o významu lesa pro člověka, děti budou pozorovat a chránit lesní školku pěstováním stromků. V domečku – myslivně si budou smět přemýšlet a vést rozhovory s kamarádem o svých tématech z dětského světa i přírody.

Městečko

Tato část bude charakterizovat život ve městě, ale i naší vesnici, kde bude domek – Obecní úřad (radnice), pošta, obchod, domek s byty, kašna s plastikou. Tady si můžeme také povídat o našich tradicích, naší obce, vlasti apod.

Ovocný sad

Ovocná část zahrady nám umožní pozorovat strom v celé jeho kráse od jara do zimy. Děti se budou seznamovat s různými druhy ovocných stromů, ovocných keřů. Poznají rozdíl mezi stromem, keřem.

V této části zahrady budou umístěny záhonky na bylinky a malé políčko na pěstování zeleniny, domek na nářadí a bylinky, kompostér, kde dětem vysvětlíme, co je kompostování. Naše **Kompostinka** bude mít svůj domeček a my se budeme učit, co má Kompostinka ráda k jídlu. Občas ji prolijeme vodou a hráběmi ji učešeme a budeme se těšit, že se nám za čas odmění výživným humusem, který budeme na jaře potřebovat třeba do bylinkové zahrádky. **Bylinky** bychom rádi dali do naší kuchyně paní kuchařce pro zpestření jídelníčku.

Voda

V této části zahrady se děti budou seznamovat s koloběhem vody v přírodě, o životě ve vodě. Ke hraní jim poslouží jezero (kačírek), chýše na ostrově, most přes ostrov, loď s rybářskou sítí, pláž, přístav a molo a sprchy pro děti.

Zahrada by také měla umožňovat vnímat přírodu všemi smysly:

- zaslechneme více hlasů ptáčků, když postavíme ptačí budky
- rostliny a bylinky se rozvoní v dobrém čaji
- sáhneme si na sametový list divizny, podržíme hlad'oučkový kaštan
- uvidíme měnící se barvy ročních období
- pro mlsouny najdeme něco na záhonku, jahůdku, hrášek

V každé části zahrady budou umístěny vzdělávací tabule k tématu. Pro jízdu na koloběžkách či odrážedlech nám budou sloužit cestičky.

Budeme moc rádi, když se podaří vybudovat pro naše děti zahradu pro radost, pohyb i vzdělávání, a že bude naší chloubou, o kterou se budeme společně s dětmi starat a zároveň

v ní relaxovat. Zahrada bude sloužit jen pro vnitřní potřebu mateřské školy.

Člověk je ve srovnání s přírodou nedokonalý a každý vnímá přírodu jinak. Důležité je, abychom se my, dospělí zastavili, uvědomili si krásu a bohatství přírody a velmi citlivě a vhodně předávali naše poznatky a pocity dětem.

Pro všechny tyto záměry je důležité vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich nadšení pro vymýšlení projektů, které se musí přizpůsobit dané věkové skupině. Spoustu činností děláme již nyní, ale vždycky je co vylepšit, posunout se dále, nezůstat v setrvačnosti, protože i děti potřebují změny.

Svým postojem a příkladem se snažíme v dětech zasít semínko ekologického cítění tak, aby vše, co dělají a v budoucnu dělat budou, mělo smysl a aby svět a všichni v něm měli spokojenější a láskyplnější život. Aby si děti uvědomili, že vše co dělají, ovlivňuje život nejen jejich, ale také život všech okolo, ať lidí, zvířat nebo rostlin.